

Handläggare
Tua Lennartsson
Telefon: 08-50831647**Till**
Kulturnämnden
2025-03-25

Skrivelse om stadens motståndskraft mot "bokbedragare"

Svar på skrivelse från Jonas Naddebo (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Tapani Juntunen (SD) och Niclas Peyron (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Skrivelsen besvaras genom kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Jonas Naddebo (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Tapani Juntunen (SD) och Niclas Peyron (L) har lämnat in en skrivelse om stadens motståndskraft mot "bokbedragare". Bakgrunden är den nya typ av bedrägeri som har rapporterats om där utförarna anger sig jobba på bibliotek.

Med anledning av ovanstående ställer de följande frågor till kulturförvaltningen:

1. Ser ni ett behov av att förmedla information till låntagare och allmänhet om stadens biblioteks rutiner för boklån och reservationer för att undvika att de blir lurade av bedragare?
2. Hur bedömer ni bibliotekens motståndskraft mot dessa bedrägerier kopplat till att bibehålla ett starkt förtroende för bibliotekens verksamhet?

Den 9 januari publicerade Stockholms stadsbibliotek en varningstext på webben om bedrägeriförsöken. Informationen låg publicerad fram till den 5 februari. Under början av året har det gjorts flera interna informationsinsatser kopplat till händelserna och biblioteksanställda har i mötet med besökare spridit informationen vidare. Stockholms stadsbibliotek har god beredskap och relevanta arbetssätt för att hantera denna typ av situation och händelser.

Ärendet

Jonas Naddebo (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Tapani Juntunen (SD) och Niclas Peyron (L) har lämnat in en skrivelse om stadens motståndskraft mot "bokbedragare".

Bakgrunden är den nya typ av bedrägeri som har rapporterats om där utförarna anger sig jobba på bibliotek. Genom att be om personuppgifter och få tillgång till personers mobila bank-id har bedragarna fått tillgång till människors bankkonton.

Skrivelsens författare anser det vara särskilt allvarligt att bedragarna nu riktar in sig mot bibliotek eftersom biblioteken har ett uppdrag att nå samhällets svagaste grupper. Att säkerställa förtroendet för dessa institutioner är därför avgörande. Flera bibliotek i region Stockholm har gått ut och varnat om fenomenet och har via sociala medier och på andra vägar kontaktat låntagare för att berätta om deras rutiner, och förklarat att de aldrig kommer ombe personer att använda bank-id samt att bibliotekets faktiska personal alltid kommer att noga legitimera sig.

Med anledning av ovanstående vill de ställa följande frågor till kulturförvaltningen:

1. Ser ni ett behov av att förmedla information till låntagare och allmänhet om stadens biblioteks rutiner för boklån och reservationer för att undvika att de blir lurade av bedragare?
2. Hur bedömer ni bibliotekens motståndskraft mot dessa bedrägerier kopplat till att bibehålla ett starkt förtroende för bibliotekens verksamhet?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Bibliotekskansliet i samråd med enheten för kommunikation och program samt enheten för digital utveckling och bibliotekssystem.

Förvaltningens synpunkter

1. Ser ni ett behov av att förmedla information till låntagare och allmänhet om stadens biblioteks rutiner för boklån och reservationer för att undvika att de blir lurade av bedragare?

Den 9 januari 2025 publicerade Stockholms stadsbibliotek följande varningstext på webben; *Just nu förekommer bedrägeriförsök mot låntagare hos andra bibliotek i Stockholmsregionen. Observera att Stockholms stadsbibliotek aldrig ringer upp och uppmanar dig att ange bank-id, byta pinkod eller klicka på länkar.* Informationen låg publicerad fram till den 5 februari.

På bibliotekets webbplats finns även bibliotekets lånevillkor där det exempelvis anges att påminnelser endast skickas ut via post eller e-post och att eventuella fakturor skickas ut per post. I lånevillkoren anges även hur reservationer hanteras av biblioteket. Den låntagare

som skaffar lånekort hos Stockholms stadsbibliotek förbinder sig till att läsa och godkänna bibliotekets lånevillkor.

Under början av året har det gjorts flera interna informationsinsatser kopplat till händelserna och biblioteksanställda har i mötet med besökare spridit informationen vidare. Biblioteket har inte informerat om bedrägeriförsöken på sina sociala medier eftersom inga fall förekommit eller uppdagats på Stockholms stadsbibliotek.

2. Hur bedömer ni bibliotekens motståndskraft mot dessa bedrägerier kopplat till att bibehålla ett starkt förtroende för bibliotekens verksamhet?

Stockholms stadsbibliotek har god beredskap och relevanta arbetssätt för att hantera den här typen av händelser.

När det gäller att bibehålla ett starkt förtroende för verksamheten så har biblioteket en avgörande roll som trovärdig kunskapskälla. I en tid när tillförlitliga röster utmanas och det finns aktörer som vill påverka det demokratiska samtalet genom att sprida desinformation och propaganda, så är biblioteken en opolitisk arena för kunskap och perspektiv. Stockholms stadsbibliotek kommer, genom samtalsserien "Samtal pågår", under våren att inleda ett samarbete med *Svenska Unescorådet* och *Kommittén för demokratins röstbärare* (som samlar forskare, journalister och kulturaktörer). Samtalsserien kommer att lyfta vår tids aktuella och samhällsviktiga frågor.

Biblioteket har i uppdrag att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Genom detta kan biblioteket sätta händelser och skeenden i ett sammanhang och bidra till en ökad förståelse.

Biblioteket skapar även en arena där människor och idéer kan mötas. Detta görs dels genom läsningen och den information som hittas i bibliotekets samlingar samt genom en relevant programverksamhet där ämnen och perspektiv kan belysas.

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Daniel Forsman
Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse inlämnad till kulturnämnden 2024-01-21 om stadens motståndskraft mot "bokbedragare".

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2025-03-14
Daniel Forsman, Avdelningschef	2025-03-13